

Вх. № 89/24. 08. 2018г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Любка Гавраилова Митева, д.м.

Ръководител катедра „Дерматология и венерология“

Медицински факултет, Медицински Университет – София

Относно: Дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ (по медицина), озаглавен *„Мястото на обогатената на тромбоцити плазма (PRP) в съвременното лечение на венозния улкус на подбедрицата“* с автор д-р **Дончо Николов Етугов**, докторант на самостоятелна подготовка в Катедра «Дерматология и венерология» към Медицински факултет, МУ – София и научен ръководител доц. д-р Гриша Матеев, д.м. Назначена съм за член на Научно жури по процедура за публична защита на горепосочения дисертационен труд със Заповед № РК 36-1059/ 20.06.2018 г. на Ректора на МУ – София проф. д-р Виктор Златков. На първото заседание на Научното жури съм избрана за рецензент. Предоставената ми документация е съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за приложението му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – София. Декларирам, че нямам общи научни трудове с дисертантката д-р Дончо Николов Етугов.

Актуалност на дисертационната тема

Венозните улкуси на подбедрицата (ВУП) са важен медицински проблем. Хронично-рецидивиращият им характер води до значителна морбидност, влошаване на качеството на живот до инвалидизация и повишаване разходите за здравни грижи.

ВУП е един от най-често срещаните медицински проблеми в световен мащаб. Стандартното комплексно лечение на пациентите с ВУП включва компресивна терапия с пристягащи бинтове, дебридмънт, локална протеолитична терапия и при нужда – системна медикаментозна терапия и хирургични интервенции. В значителна част от случаите обаче се изисква продължително лечение, а ефектът е незадоволителен. В последните години се правят опити за внедряване на съвременни методи за терапия на ВУП при случаи на нездравяващи при конвенционално лечение случаи. Ключово място сред съвременните методи на лечение на ВУП заемат растежните фактори и в частност обогатената на тромбоцити плазма (PRP).

Като се има предвид голямата трудност при постигане на задоволителен терапевтичен ефект и склонността към рецидиви, терапията при ВУП е безспорно един все още ненапълно разрешен съвременен проблем пред клинициста.

Избраната тема е актуална и авангардна, тъй като в разработването ѝ хвърля светлина върху важни аспекти от терапията на ВУП с PRP.

Тези факти, както и липсата на подобно комплексно проучване върху епидемиологията и терапията на ВУП в нашата страна през последните 30 години определят актуалността и приносния характер на дисертационния труд.

Познаване на проблема и литературен обзор

В дисертационния труд са залегнали задълбочените и всестрани познания на докторанта върху епидемиологията, патофизиологията и лечението на хроничните венозни улкуси на подбедрицата. Литературният обзор убедително и задълбочено представя и анализира конвенционалните и съвременните методи за лечение на ВУП и в частност мястото на обогатената на тромбоцити плазма. Наред със своята изчерпателност и нагледност, обзорът анализира в критичен стил недостатъчно проучените аспекти от приложението на PRP при ВУП.

Въз основа на изчерпателно представените данни от световната и българска литература по проблема на лечението на ВУП, докторантът правилно дефинира целта и задачите, на брой 5, на дисертационната си разработка.

Методика на изследването

Дисертационният труд обхваща 8686 пациенти (3311 мъже; 5575 жени), на възраст между 38 и 89 год. преминали през КСД към ККВБ към УМБАЛ „Александровска” – София за периода 2011 -2016 г.

В клиничното и терапевтично проучване са включени 23 пациента (9 мъже, 14 жени), на възраст (от 55 до 78 год), преминали през КСД към ККВБ, които отговарят на включващите критерии на проучването.

В дисертационния труд са използван следните методи: а) **епидемиологично проучване** - на базата на наличната информация от амбулаторния журнал на КСД; б) **анкетен метод** - посредством анкетна карта е събрана информация относно рискови фактори (прекаран тромбозфлебит, преживяна травма на крайниците, професия, бременност, фамилна обремененост и др.), давност на ВУП, съпътстващи заболявания; в) **клинично проучване** - обхваща 46 броя улкуси от 23 пациента, като при всеки

пациент са селектирани по два улкуса, с близка локализация и сходен клиничен стадий. Един от улкусите е третиран с PRP, а другият – контролен – с конвенвенционална терапия; д) **фотодокументация**; е) **статистически методи** - корелационен анализ, като за метрични променливи е използван коефициентът на Пирсън, а за неметрични рангови променливи е използван коефициентът на Спирмън.

Структура, характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 112 страници и е правилно структуриран, както следва:

Заглавна страница, съдържание, използвани съкращения – 4 стр.;

Въведение и литературен обзор – 37 стр.;

Цел и задачи на проучването – 1 стр.,

Материали и методи – 14 стр.

Резултати от собствените проучвания – 35 стр.

Обсъждане на резултатите – 5 стр.

Изводи и приноси – 2 стр.

Приложения – 4 стр.

Книгопис – 11 стр.

Приложения – 2 стр.

Библиографията включва 187 литературни източници, повечето от които са след 2000та година и най-вече – последните десет години. В същото време, не са пропуснати важни класически статии, третиращи проблемите на лечението на ВУП. Прави много добро впечатление цитирането на български автори в дискусията на дисертацията.

Дисертацията е отлично онагледена с 52 таблици и 29 фигури и 15 клинични снимки. В приложения 1 и 2, са представени случаи от двете сравнявани групи преди лечение, както и 15 и 30 дни след началото на терапията.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В дисертационния си труд д-р Етугов представя общо 5 извода. Докторантът е посочил 10 приноса, които по същество са разделени на приоритетни, научно-практически и научно-потвърдителни, като последните, по мое мнение, не са правилно озаглавени. Приемам изводите и приносите, тъй като те напълно отразяват резултатите на дисертационната разработка и мястото и в дерматологичната наука.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Според изискванията са представени достатъчен брой публикации във връзка с темата на дисертацията – общо 4 статии и 2 участия в научни форуми. Една от статиите е на английски език в престижно международно периодично списание с импакт фактор. Докторантът е първи автор във всичките 4 научни труда и 2 участия, което свидетелства за неговия активен авторски принос.

Критични забележки и препоръки

Нямам забележки по съществото на дисертационния труд, тъй като докторантът се е съобразил напълно с изискванията. Биха могли да се отправят някои критични забележки от технически характер, които по никакъв начин не накърняват научната стойност на разработката:

- В текста са допуснати правописни и граматически грешки;
- В книгописа са пропуснати български автори, работили в тази област, някои от които обаче са верно цитирани в текста на работата;
- В обсъждането би могло да бъде включена дискусия на резултатите за клиничните характеристики на ВУП
- В главата „Приноси” последните са разделени на 6.1. „Приоритетни научни приноси”, 6.2. „Научно-практични приноси, приоритетни за страната”, 6.3. „Приоритети научни приноси” и 6.4. „Научно-практични приноси, приоритетни за страната”, което не мога да приема и се различава от общоприетото в нашата научна област разделение на „оригинални”, „научно-теоретични” и „научно-практични”.
- В дисертационния труд не се открива списък с научната активност на дисертанта по темата, но същият присъства в автореферата.

Считам, че направените забележки са незначителни и не намаляват научната стойност на труда на д-р Д. Етугов.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение, дисертационният труд на д-р *Дончо Николов Етугов*, озаглавен *„Мястото на обогатената на тромбоцити плазма (PRP) в съвременното лечение на венозния улкус на подбедрицата”*, е замислен оригинално и е разработен с

правилно дефиниране на целта и задачите, с правилен подбор на изследвания клиничен материал и изследователските методи, с добре осмислени, анализирани и илюстрирани резултати. Трудът напълно съответства на съвременните тенденции за въвеждане на нови терапевтични методи при лечението на хронични венозни улкуси на подбедрицата.

Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да дадат своя положителен вот и да присъдят на д-р Дончо Николов Етогов образователната и научна степен "доктор".

София, 15 август 2018 г.

Рецензент:

(Проф. д-р Любка Гавраилова Митева, дм)

